

[Kristen Amby.]

hr. Lars M. Olsen, at man nu igennem 30 år, allerede fra begyndelsen af 1930'erne, udfoldede bestræbelser for at formå den danske stat til at tage skridt til at etablere en ordening, hvis formål var kunstnerisk udsmykning af de offentlige bygninger. I 1938 rettedes en henstilling fra den samlede danske kunstnerstand til regeringen om, at der ved opførelsen af offentlige bygningsværker skulle afsættes beløb til deres kunstneriske udsmykning. I 1939 — det gik ikke så hurtigt med at svare — forelå der et svar på denne henstilling fra indenrigsministeriet. Det gik ud på, at man ikke i henhold til finansministeriets holdning mente at kunne gå ind på indførelse af en generel ordening, men at man havde anmodet statens bygningsråd om ved behandlingen af forekommende sager om opførelse af statsbygninger at have opmærksomheden henvendt på spørgsmålet om deres kunstneriske udsmykning, både hvor den projekterende arkitekt måtte have fremsat forslag derom, og også hvor dette ikke måtte være tilfældet. Der kom ikke noget ud af den henvendelse dengang.

I 1941, den 7. februar, rejstes den samme sag påny af direktøren for kunstakademiet, som bl. a. understregede den akutte nød, kunstnerne var i, og resultatet heraf var for kunstnernes vedkommende, at bevillingen på finansloven blev forhøjet fra 5 000 til 15 000 kr.; i dag er den vist 20 000 kr. Med hensyn til spørgsmålet om den kunstneriske udsmykning af statens bygninger, som også var omhandlet i henvendelsen fra kunstakademiets direktør, afsendtes den 5. januar 1942 en skrivelse af statsministeriet efter undervisningsministeriets anmodning, hvori det hedder:

„Under de nuværende forhold, hvor større kunstneriske arbejder på grund af den vanskelige økonomiske situation ikke kan ventes igangsat ved privat initiativ, fører den bildende kunst og dens udøvere en tilværelse under meget trange kår.

Da man må se en samfundsopgave i, at det kunstneriske og kulturelle arbejde fortsættes og udbygges, tiderne til trods“ — smuk sætning — „skal statsministeriet under samtidig påpegen af den økonomiske nød, der hersker blandt landets bildende kunstnere, henstille til samtlige ministe-

rier“ — altså også til Grønlandsdepartementet — „at der ved opførelsen af nye statsbygninger søges midler afsat indenfor de bestående byggesummer til bygningernes kunstneriske udsmykning, hvor en sådan udsmykning efter bygningsværkernes karakter og art må findes naturlig.“

Denne skrivelse fra statsministeriet til samtlige ministerier og til Grønlandsdepartementet, et ret sjældent aktstykke, var vedtaget i et ministermøde. Jeg lægger vægt på, at den var vedtaget på et tidspunkt, hvor vi havde en samlingsregering af alle demokratiske partier i rigsdagen. Men der skete ikke noget som helst. Der kunne ikke ske noget det første par år. Det varede ikke så længe, kun indtil året efter, inden rigsdagen var sat ud af spillet; men det er alligevel beskæmmende at tænke på, at der skal gå 12 år, inden der sker noget. Og da der endelig sker noget, er det ikke rigsdagen eller regeringen, der handler — det gælder jo alle de regeringer, der har siddet — men da er det kunstnerne, som handler, idet de starter deres bekendte demonstrationstog til landets rigsdag, vist i maj 1952. Det gav resultat. Det resulterede i nedsættelsen af den tidligere omtalte kunstkommission. Man kan altså ikke just sige, at staten har forhastet sig; ej heller synes jeg, at det resultat, som regeringen ved at gøre kommissionens forslag til sit er nået til, just er imponerende. Der foreslås oprettet et fond, kaldet Statens kunsthøjsskole, på 700 000 kr. til udsmykning af offentlige bygninger; endvidere foreslås det, at der på de årlige finanslove stilles et beløb på 75 000 kr. til rådighed til understøttelse af ældre, fortjente danske kunstnere eller deres efterladte, subsidiært til støtte for talentfulde unge kunstnere. Forslaget falder således i to stykker: et stykke om Statens kunsthøjsskole, et andet stykke om Eckersberg-Thorvaldsenfondet. Det er jo ganske højtidelige navne, man bruger om disse statsbevillinger på henholdsvis 700 000 kr. og 75 000 kr. Hvorfor en årlig statsbevilling på 75 000 kr. til støtte for ældre kunstnere og unge talentfulde kunstnere egentlig skal kaldes et fond, har jeg lidt svært ved at forstå.

Uden ved denne lejlighed at komme nærmere ind på de i kommissionen af kunstnerne selv og deres repræsentanter omtalte